

SPOT KANIA

NIEZALEŻNE ✦ PISMO
MŁODYCH KATOLIKÓW

WARSZAWA ✦ KRAKÓW
NR 11 LUBLIN 1980

S P I S T R Z E S T O C I

ka. Jan Zisja	Spójrzmy ku Ukrzyżowanemu	str. 3
	W 40 rocznicę Katynia	" 8
DOKUMENTY EPISKOPATU POLSKI		
	Komunikat za 173 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski " 10	
MŁODA EUROPA		
	Wywiad z Larsenem Eskblendem, prezesem EDS	" 14
	Wywiad ze Stefanem Dingerkusem, w-przewodniczącym	
	RCDS z RPH	" 20
	Wywiad z Peterem Yonkiem, uczestnikiem ESSY	" 27
	List otwarty do redaktorów i czytelników "SPOTKAN"	" 31
	Józef Knecht Młodzież i działanie społeczne	" 34
	Włodzisław Fenrych "Magor i spółka" czyli kilka	
	słów o czeskiej "Drugiej kulturze"	" 40
	Aleksander Rozenfeld Poemat o mieście Lublinie	" 43
	Rozmowa z profesorem H. Wereszyckim	" 51
W OKU CYKLOWU		
	O obozie zagłady w Chełmnie nad Nerem	" 58
	Zeznanie świadka więźnia Jakuba Grojnowskiego	" 62
	Jerzy Harbut Była Polaka	" 84
	HT Uwagi o polskiej wojnie domowej.	" 85
	Piotr Woźniak W świecie bez ludzkiego oblicza	" 99
	Był wśród nas.	
	August E. Mielczak (1895 - 1951)	" 121
RARETY WYDARZENIA OPINIE		
	Obrzędy świeckie... w Polsce (123) w NRD (125)	
	w Bułgarii (127); A. Zawada - Przetłumaczenie bariery	
	strachu (130) Represje (133)	
DOKUMENTACJA		
	A. Morker o Kościele (134) Sprawa byłego posła R. Bendere (158)	
	Oświadczenie KPSN (161) Uwagi wyjaśniające do Deklaracji	
	Ruchu "Światło - Życie" (162) List "Spotkań" do "KOS-a" (164)	
	List S. Kisielewskiego do organizatorów Tygodnia Kultury	
	Chrześcijańskiej w Przemyślu (165)	
	Listy do Redakcji	167

Aleksander Rozenfeld

POEMAT O MIEŚCIE LUBLINIE

- k. słowskim przedmieściami przechadza się cień Czechowicza
nie poznaje miasta
już nie wielojęzyczny tłum
to nie ten targ
gdzie sprzedać kupić pohandlować
ulicą idą ludzie
nie zauważą jeden drugiego
nie masz człowieka
ni ryki ni chałata
nie przeciągnie się przez usta pochwalony
szalom nie usłyszysz
nie zamieszka dobre słowo u początku dnia
- I to nie miasto dla poetów
ptaki stąd uciekają przy leda chłodzie
i wistry tu wieją nieprzyczynne
ze wszystkich stron świata
najuciążliwszy jest wachód
to stamtąd zadżumione powietrze
nieradość powszechna
gorzki smak żytniej wódki
- II sennie tutaj i cicho
nową zwierzynę na odstrzał przeznaczają
polują myśliwi w ciemnych zaułkach miasta
chowają się po kątach herasimiuki
ale wnet ich dopadną
by z grubej lufy posłać w dupsko
plekącą sól ze érutem
sennie tutaj i cicho
po kościółkach tylko śmielsza myśl podniesie głowę
dziś odwrotnie niż u starego biskupa
nie masz mądrości w mieście
„dumny klecha w sobie mądrość nosi
Ludwiku wierzę mocno z katakumb wyjdzie prawda
i ulice obsiadzie nasza odyseja
z zadowolonego icoza wstanie teka gorycz
że wstydem płonąc będą wiec cały sumienie
tych co głowy w piasek co nie wiedzieli mak naszych
gdy prześwietna ignorancja rozkaz wydawała
osadzenia w celach wszystkich których duma
czoła do góry podnosiła
- III tu nie zamieszka ładne prawdziwe miłość
jeśli nawet jej cień przemknie przez to miasto

nie napotka szlachę - zbiegłkiem zeszło
na swą, przelotnie także nie, ssa nie, chodzie
na trynitarckie, wież, kogut rżewiące
przy krasnawskie, tranie pijani szmondacy,
liczą grosze ostatnie na wieczornego ceite
na sygnale ostro w lubartowską skrzęca
realizacja, na karetkę naszym woleńsycor kaprze!
o samorealizacji

IV nie na się gubie utopić
najlepszą wodą zaledwie do kostek sięga
w kamfowym nurcie rycy do góry bruchami pływają
śnięte od trucianny banału
a tak tu wszyscy z siebie kontenci
jak gąsiki Pana boga ze kolana zlapali
że metaforę urzek znają

V skrzydła podcinają skutecznie
specjaliści od kulta codzienności
dzień do dnia podobny noc do nocy
myśl śmiejąc, wertko wie' unosi
byleby tylko opłotki mie te
rycnie opuścić ciało
oddech ulgi że spokój
że nic i nikt nie zakłóci
błogiej ciszy bezmyślności

VI pani liryka tutaj na strychach mieszka
ulic żkotej gromadzkiej cyrulicznej pola
gdy wejdziesz w te podwórca
to jaktyś się znalazł w wiecznym mieście
skrzyżowania danteo i breughla
ze słowiańską bielizną rozwieszoną na sznurach

VII anie nie historia nie przeszłość pisana
na litewskim placu już dosyć kamienia
przeszłość tak się taka co przyszle wspomaga
co daje siłę mądrości trwania i przetrwania
w kościołach już dosyć pień o duszy pamięci
na lubelskich cmentarzach dzień zaduszny
trwa - rok cały

VIII ja o dniu dzisiejszym o tych co za pamięć
o przeszłości dzisiaj po mordach dostają
precz parszywa historio dziwko nastych czasów
dwudziestoletni o siebie dzisiaj muszą walczyć
cóż im po historii choćby najwspanialszej
gdy z dnia dzisiejszego egzamin na dwójkę wypełnie
tylko z tobą nie spać i nie śnić o nierealnym
twoją dłoń trzymać na swoim tętnie
lucyferze który jesteś wyobraźnią
tylko z tobą w kilku miejscach narez jednocześnie
odległych od siebie o wieczne lody
tkać mogą pajęczą nić wiersza
ty w tym mieście rządysz
bajeczny czarcie rzeczywistości
nocą w trybunale nadal twój sąd sędzi
tych es dniem pochopne nazy, t wyroki ferują
nie śpią w nocy izienni sędziowie

diałał spód nie są,
po sumieniu techną wyrzutki

Do OBYWATELA PREZYDENTA MIASTA LUBLINA
inż. Longina Zielńskiego
szanowny obywatelu prezydencie
rezydencie co kocha miast konia dosiadasz
wśród swoich doradców zatrudnij poetę
na wieżaczy etat miasta
codzienność nasza to koszmarny żart
szamotanie się między
scyllą kłamstwa i charybdą prawd
daj jednemu z nas
szansę etatowego kochania

Lublin grudzień 1979

tywego Kościoła" a od roku 1976 "Ruchem Światło-Życie".
Obie te rzeczywistości - duszpasterstwo i ruch - aczkolwiek ściśle ze sobą zespolone, jak przyczyna i skutek - nie pokrywają się ze sobą, chociaż mieszczą się całkowicie w wiązki soborowej Ksćcioła - wspólnoty.

5. Powyższa sytuacja tłumaczy zarzuty, dlaczego osoby, które podpisały Deklarację V KKO Ruchu Światło-Życie z 2 marca br. mogły w pewnym sensie występować w imieniu Kościoła, aczkolwiek nie działały wprost w porozumieniu z Hierarchią Ksćcioła. Są sytuacje, w których katolicy, duchowni i świeccy, muszą podejmować decyzje na własną odpowiedzialność, w oparciu o swoje chrześcijańskie sumienie i swoje eklezjalne "my". Problemy, których dotyczy Deklaracja z 2 marca, należą właśnie do klasycznych problemów, w których katolików, zwłaszcza świeckich, obowiązuje działanie na własną odpowiedzialność i ryzyko, w oparciu tylko o nakazy chrześcijańskiego sumienia, gdzie nie można ubezpieczyć się i zrzucić z siebie odpowiedzialności przez zwracanie się po decyzję odgórnie, do tych, którzy reprezentują "władzę". Taka postawa jest wyrazem dojrzałości chrześcijańskiej, dla przedstawicieli Hierarchii natomiast, którzy w takiej sytuacji zresztą nie mogą wydawać konkretnych i wiążących dyrektyw, oznacza ona umocnienie oddolne jej stanowiska w walce o prawa Kościoła, Narodu i Człowieka.

ks. Franciszek Blachnicki
3.05.1980 r.

Uwagi wyjaśniające zostały sporządzone na życzenie
Sekreterza Episkopatu Bp. B. Dąbrowskiego.

X

X

Redakcja
Niezależnego Pisma
Księdzyn Katolików
Spotkania

Do
Niezależnej Oficyny
Wydawniczej

Liczne i wartościowe publikacje Niezależnej
Oficyny Wydawniczej są od kilku lat ważnym wydarzeniem
w kulturze narodowej poszerzającym margines jej wolności.
Aresztowania pod prowokacyjnym zarzutem jej kierownika
Mirosława Chojęckiego zwraca uwagę zarówno na jej stan
jak i na sposób administrowania nią zaprzeczający natu-
ralnym prawom człowieka i łamiący międzynarodowe i kon-
stytucyjne zobowiązania władzy. Czyż nie jest to kultura

aresztowania! Jej stan czyni pożądanymi zmiany których dobrym początkiem jest działalność wydawnicza niezależna od cenzury, uprawiana w kilku ośrodkach wydawniczych, z których NOW-a z rocji na ilość i jakość publikacji zajmuje bez wątpienia miejsce wiodące.

Zdajemy sobie sprawę z ogromu pracy, jaką włożyć trzeba w każdą niezależną publikację. Dlatego m.in. z uwagą i nadzieją witeliśmy i witac będziemy każdą jej pozycję. Wolne słowo jest dla nas wszystkich sprawą najcenniejszą. Co więc, którzy je głoszą i realizują zasługują na publiczny szacunek i pomoc.

Podobnie jak wielu innych żądamy wolności dla kultury. Podobnie, jak inni, żądamy uwolnienia Mirosława Chojeckiego. Miejsce dla niego jest wśród nas, w kręgu wolnych walczących o wolność dla innych.

Redakcja "Spotkań"

Lublin, Warszawa, Kraków 19.IV.1980 r.

Warszawa, 24 kwietnia 1980 r.

DO PT ORGANIZATORÓW
TYGODNIA KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ
W WOJEWÓDZTWIE PRZEMYSKIM

W dniach 19 i 20 kwietnia roku bieżącego wygłosić miałem w Białymstoku, na zaproszenie tamtejszego Duszpasterstwa Akademickiego szereg wykładów w kościele św. Rocha i innych.

Tematy: "Prądy ideowe we współczesnej Polsce" oraz "Piśmiennictwo polskie w kraju i za granicą". Tematyka odczytów uzgodniona została z Duszpasterstwem Akademickim w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej.

W sobotę 10 o godzinie 8 rano zatrzymany zostałem w pociągu do Białegostoku na dworcu Gdańskim i po wylegitymowaniu odwiezion do Komisariatu MO Warszawa-Zoliborz. Tam, po krótkim przesłuchaniu i pobieżnej rewizji odebrano mi dwa egzemplarze pisma "Bratniak", oraz broszurę Józefa Kuśmierka, sporządzając protokół.

Następnie po długim oczekiwaniu /w sumie około 8 godzin/ oświadczone mi, że będę zwolniony, ale żebym nie wybierał się na oczekujące mnie w przyszłości wykłady w kościołach, bo zostanę również zatrzymany, i to nie na tak krótko. Oświadczyłem, że wykłady w kościołach wygląszam od przeszło 20 lat i nigdy jeszcze nie zostałem zatrzymany, bowiem są one legalne i zgodne ze statutem Kościoła w Polsce. W odpowiedzi usłyszałem, że odczyty te wykraczają poza ramy religijne, więc "Kościół bronić was

Byli wśród nas...

AUGUST E. FIELDORF (1895-1953)

Przypominamy jeszcze jeden życiorys zaczerpnięty z martyrologium narodowego, przykład losów ludzi pokolenia, które poniosło największe ofiary, służąc od wczesnej młodości sprawie niepodległości i suwerenności Polski, najczęściej z bronią w ręku, w bezpośredniej walce z jej odwiecznymi wrogami.

Ten życiorys, podobnie jak wiele innych kończy się przedwczesną śmiercią, ściślejsz mordem dokonanym z "wyroku" sądu kepturowego bezpieczeństwa w więzieniu mokotowskim przy pełnej aprobacie władz PRL. Tym razem morderstwo zostało dokonane na byłym dowódcy Kedywu, a więc tym, który od końca 1942 roku do maja 1944 faktycznie dowodził bieżącą walką w okupowanym Kraju, pod którego bezpośrednim kierownictwem wykonane były owe słynne akcje jak ta "Pod Arsenalem", "Góral", "Tadma", szmach na Kutocherg i wiele innych, w których ginęli najgorzej oprawcy hitlerowcy, lub odzyskiwali wolność bojownicy podziemia, znajdujący się w rękach wroga. Zginął w owych latach, które jak na kpinę nazywano potem "okresem błędów i wypaczeń", a niektórzy "polacy intelektualistów", mając na myśli dokonane wówczas zbrodnie, mówili o "grymasach historii" /K.Koźniewski o losach K.Moczerskiego, "Odra" 1973 nr 9/.

August Emil Fiedler, gdyż o nim tu mowa urodził się 20 marca 1895 r. w Krakowie. Już jako uczeń gimnazjum wstąpił do Związku Strzeleckiego a w sierpniu 1914 r. do Legionów Polskich, walcząc w IV batalionie I Brygady a następnie w I p.p.Leg. Po kryzysie przysięgowym został wcielony, jak wielu innych legionistów z zaboru austriackiego, do armii austriackiej i wysłany na front włoski. W 1918 roku powraca i wstępuje do odrodzonego Wojska Polskiego. Awansowany w 1919 r. do stopnia kapitana odbywa kampanię 1920 roku w I p.p.Leg., w którym pozostaje do roku 1925. W latach 1925-1931 pełni funkcję komendanta obwodowego PW, awansując w międzyczasie 1928 do stopnia majora. W latach 1931-1935 jest zastępcą d-cy I-go p.p.Leg., awansując w 1932 do stopnia podpułkownika. W latach 1935-1938 pełni odpowiedzialną funkcję z-cy d-cy KOP-u /Korpus Ochrony Pogranicza/ a od marca 1938 do października 1939 d-cy 51 p.p. w Brzeżanach. Wraz z tym pułkiem walczy w składzie 12 Tarnopolskiej DP w południowym zgrupowaniu armii Prus na Kielecczyźnie a następnie w zgrupowaniu Sandomierz płk.A.Sikorskiego.

Po Kampanii Wrześniowej przedostaje się przez Węgry do Francji. Kończy tam kurs dla oficerów sztabowych i pozostaje do dyspozycji gen.Sosnkowskiego, awansowany w 1940 roku do stopnia pułkownika.

W 1942 roku przerzucony zostaje do okupowanego Kraju /ps. Lut, s, Sylwester, Nil, Maj/. Przy końcu tego roku zostaje mianowany d-cą Kedywu i na tym stanowisku pozostaje do maja 1944 roku.

Zo października 1944 awansowany do stopnia gen.bryg. zostaje z-cą kom. organizacji Nie. Aresztowany w marcu 1945 roku przez NKWD w Berlinie zostaje wywieziony do Związku Radzieckiego skąd powraca w 1947 roku. Wkrótce potem aresztowany przez Bezpiekę skazany został na karę śmierci i 24 lutego 1953 r. stracony w więzieniu mokotowskim. Oprawcy hitlerowscy zostali w pełni usatysfakcjonowani. Po październiku został wyrokiem Sądu Najwyższego zrehabilitowany, ale generalna prokuratura nie potrafiła rodzinie zamordowanego wskazać miejsca spoczynku jego ciała. Posiada więc jedynie symboliczną mogiłę na Wojskowym Cmentarzu na Powązkach.

Odnaczony był Orderem Virtuti Militari, Polonią Restituta, czterokrotnie Krzyżem Walecznych, Krzyżem Niepodległości i innymi odznaczeniami.

Przekazujemy ten życiorys w depozyt pamięci młodego pokolenia Polaków aż do czasu, kiedy będzie mógł być otoczony jawną i powszechną czcią.

J.S.